

СОРТИ КОРМОВИХ КУЛЬТУР ОДНОРІЧНІ КУЛЬТУРИ

Родина АМАРАНТОВИХ (AMARANTHACEAE)

АМАРАНТ

(*Amaranthus caudatus* L. × cv. *Sterh*)

'ЖАЙВІР'. Створений методом гібридизації (автори сорту Ю.А.Утеуш, О.Л.Скрипка). Суцвіття пурпурове, розлоге. Листя зеленого кольору, овально-ланцетної форми. Надраннє досягання насіння настає через 80-90 днів після сходів. Колір насіння білий. Висота рослин 100-110 см. Нещільна структура суцвіття та низькорослість робить цей сорт найбільш придатним для механізованого збирання насіння.

Урожайність насіння – 0,6-0,7 т/га. Норма висіву – 0,8-1,0 кг/га.

Основний напрямок використання – на зерно, має декоративний вигляд, дієтичні та лікарські властивості.

Занесено до Реєстру сортів рослин України в 2000 році.

Рекомендований до вирощування у Лісостепу та Степу України.

АМАРАНТ

(*Amaranthus* × *caudatus* L.)

'КАРМІН'. Виведений методом добору (автори сорту Ю.А.Утеуш, О.Л.Скрипка). Однорічна трав'яниста рослина висотою 190-200 см. Забарвлення суцвіття пурпурове. Бічні гілочки його розміщені під кутом 40° до головного стебла, що робить суцвіття розлогим. На верхівках бічні відгалуження суцвіття загнуті догори. Листки овально-яйцевидної форми, зелено-пурпурові. Кормова стиглість настає через 55-60 днів від початку вегетації, досягання насіння – через 100-110 днів. Насіння світле, маса 1000 шт. – 0,8 г.

Ранньостиглий, легко обмолочуваний. Продуктивність насіння – 0,8-0,9 т/га. Урожайність зеленої маси – 100-110 т/га. Норма висіву – 0,8-1,0 кг/га.

Використовується як зернова, кормова, харчова, лікарська та декоративна рослина.

Занесений до Реєстру сортів рослин України в 2000 році.

Рекомендований до вирощування у Лісостепу та Степу України.

АМАРАНТ

(*Amaranthus ×caudatus L.*)

'КРЕМОВИЙ РАННІЙ'. Виведений методом добору (автори сорту Ю.А.Утеуш, О.Л.Скрипка). Однорічна трав'яниста рослина висотою 190-200 см. Суцвіття пряморосле світло-зеленого кольору, під час досягання набуває кремового відтінку. Листки овально-яйцевидної форми, світло-зелені. Кормова стиглість настає через 55-60 днів від початку вегетації, досягання насіння – через 100-110 днів. Насіння світле, маса 1000 шт. – 0,8 г.

Ранньостиглий, легко обмолочуваний. Продуктивність насіння – 0,8-0,9 т/га. Урожайність зеленої маси – 100-110 т/га. Норма висіву – 0,8-1,0 кг/га.

Використовується як зернова, кормова, харчова, лікарська та декоративна рослина.

Занесений до Реєстру сортів рослин України в 1998 році.

Рекомендований до вирощування у Лісостепу та Степу України.

АМАРАНТ

(*Amaranthus caudatus L.*)

'РУШНИЧОК'. Одержаний методом багаторазового виділення інцухт-ліній (автор сорту О.Л.Скрипка). Однорічна трав'яниста рослина. Має пряморосле суцвіття. Досягає висоти 160-170 см під час повного цвітіння. Листки овально-яйцевидної форми, світло-зеленого кольору. Суцвіття має характерне для цього сорту забарвлення – світло-зелене із поступовим переходом до яскраво-пурпурового на верхівках бічних гілочок. Період цвітіння настає через 75-80 днів після появи сходів і триває 80-90 днів до втрати декоративності. Насіння світле, досягає через 100-110 днів від початку вегетації. Маса 1000 насінин – 0,7 г.

Продуктивність насіння – 750-800 кг/га.

Декоративний сорт. Рекомендований для використання в клумбах, рабатках, міксбордерах, окремих рослин, а також для висадження у вазах, контейнерах тощо. Листя молодих рослин придатне для вживання в їжу.

Занесений до Реєстру сортів рослин України в 2003 році.

Рекомендований до вирощування у Лісостепу та Степу України.

АМАРАНТ

(*Amaranthus paniculatus L. × A. caudatus L.*)

'СТЕРХ'. Виведений методом міжвидової гібридизації (автори сорту Ю.А.Утеуш, О.О.Перепелиця). Однорічна трав'яниста рослина висотою 190-200 см. Суцвіття пряморосле, слабо забарвлене бетацианіном, під час досягання

набуває коралового відтінку. Гілочки суцвіття видовжені і загострені на кінцях, спрямовані догори під кутом 30° до головного стебла, що забезпечує їх компактне розташування. Верхівка суцвіття часто буває фасційована у вигляді гребеня.

Кормова стиглість настає через 70-75 днів від початку вегетації, досягання насіння – через 150-160 днів. Насіння світле, маса 1000 шт. – 0,6 г.

Пізньостиглий. Урожайність зеленої маси – 110-120 т/га. Продуктивність насіння – 0,7-0,8 т/га. Норма висіву – 0,8-1,0 кг/га.

Використовується як кормова, зернова, харчова, лікарська та декоративна рослина.

Занесений до Реєстру сортів рослин України в 1994 році.

Рекомендований до вирощування у Лісостепу та Поліссі України, районований також в Росії.

Родина КАПУСТЯНИХ (BRASSICACEA)

СУРІПИЦЯ ОЗИМА

(*Brassica campestris* var. *oleifera* f. *biennis* D.C.)

'ГОРЛИЦЯ'. Одержана внаслідок гібридизації та багаторічного відбору (автори Ю.А. Утеуш, М.І.Семенюк). Кормово-сидеральна, скоростигла, високоврожайна культура.

Висота 150-160 см. Листки світло-зелені, ліроподібні, глибоко серцевидною основою охоплює стебло. Суцвіття – видовжена китиця. Квітки – жовто-золотистого кольору. Плід – стручок, в якому 20-30 насінин. Насіння дрібне, червонувато-коричневе маса 1000 шт. від 2,1 до 2,5 г. Облистянність 48-53%.

Вегетаційний період при використанні на зелений корм – 225-230, на насіння – 270-280 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 33-43 т/га, насіння – 2,0-2,3 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,6-3,0%.

'ОРІАНА'. Створена внаслідок гібридизації та цілеспрямованої селекції (автори Ю.А.Утеуш, Д.Б.Рахметов, О.О.Перепелиця). Кормово-сидеральна, зимостійка, високоврожайна культура.

Висота рослин 145-152 см. Листки світло-зелені, ліроподібні, обхвачують стебло наполовину. Суцвіття – видовжена китиця. Квітки – жовто-золотистого

кольору. Плід – стручок, в якому 22-35 насінин. Насіння дрібне, червонувато-коричневе, маса 1000 шт. – 2,3-2,4 г. Облистянність – 45-47%.

Веgetаційний період на зелений корм – 232, на насіння – 273 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 38-45 т/га, насіння – 2,0-2,4 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,6-3,0%.

РІПАК ОЗИМИЙ

(Brassica napus var. oleifera f. biennis D.C.)

'КИЇВСЬКИЙ-18'. Одержаний внаслідок цілеспрямованої селекції (автор Ю.А.Утеуш). Сорт зимостійкий.

Висота рослин 145-160 см. Листки сизо-зелені, ланцетоподібні. Китицеподібне суцвіття. Квітки – світло-жовтого кольору. Плід – стручок, в якому 24-28 насінин. Насіння кулясте, дрібне, темно-коричневе, маса 1000 шт. – 2,5-3,9 г. Облистянність – 45-47%.

Веgetаційний період при вирощуванні на зелений корм – 235-250, на насіння – 285-315 днів.

Норма висіву – 6-7 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 35-45 т/га, насіння – 1,3-1,8 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,8-3,2%.

РІПАК ЯРИЙ

(Brassica napus var. oleifera annua L.)

'ЯМАЛ'. Створений методом гібридизації і багаторічного добору (автор Ю.А.Утеуш). Ранньостиглий. Вирощується на зелений корм і насіння в проміжних посівах.

Висота – 100-117 см. Стебло пряморосле. Листки сизі, світло-зелені. Китицевидне суцвіття. Квітки – лимонно-жовті. Плід – стручок, в якому 23-29 насінин. Насіння дрібне, сірувато-чорне, маса 1000 шт. – близько 4,0-4,3 г. Облистянність – 43-46%.

Веgetаційний період на зелений корм – 50-55, на насіння – 95-110 днів.

Норма висіву – 15-20 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 46-49 т/га, насіння – 2,2-2,3 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,5-3,5%.

РЕДЬКА ОЛІЙНА

(*Raphanus sativus var. oleifera* Metzg.)

'ЛИБІДЬ'. Створена методом добору і гібридизації (автор Ю.А.Утеуш). Високоврожайний сорт з тривалим періодом терміну придатності зеленої маси. Вирощується на корм, сінаж, трав'яну муку.

Висота – 140-160 см. Стебло порожнє, гіллясте. Листки сизо-зелені, розміщені на стеблі почергово. Квітки від білого до темно-фіолетового кольору, зібрані у китицеподібне суцвіття. Плід – довгий стручок 50-60 см, в якому від 8 до 12 насінин. Насіння крупне, світло-коричневе, маса 1000 шт. – 10-11 г. Облистянність – 47-55%.

Вегетаційний період на зелений корм – 40-45, на насіння – 100-115 днів.

Норма висіву – 20-25 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 40-65 т/га, насіння – 1,3-1,6 т/га. Вміст протеїну – 3,2-3,5%.

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1999 року і рекомендований для Полісся, Лісостепу України.

ГІРЧИЦЯ САРЕПТСЬКА

(*Sinapis alba* L.)

'РОСАВА'. Створена методом багаторічного добору (автор Ю.А.Утеуш, Г.Б.Потоцька). Вирощується на зелений корм в проміжних післяукісних та післяжнивних посівах.

Висота 90-140 см. Стебло пряморосле. Листки ліровидно-перисті. Суцвіття - багатоквіткова китиця. Квітки дрібні від світло-жовтого до жовтого, від білого до темно-фіолетового кольору, зібрані у китицеподібне суцвіття. Плід – короткий стручок 3-4 см, в якому 4-6 насінин. Насіння світло-жовтого кольору, маса 1000 шт. – 5,0-6,0 г.

Норма висіву – 15-20 кг/га.

Врожай зеленої маси – 30-35 т/га, насіння – 1,2-1,5 т/га. Вміст протеїну – 2,6-3,2%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1999 року і рекомендований для Степу України.

ТИФОН

(*Brassica campestris f. biennis DC. x B. rapa L.*)

'ОРАКАМ'. Створений методом гібридизації і добору (автор Ю.АУтеуш). Озима рослина. Сорт зимостійкий, високопродуктивний. Висота – 110-120 м. Стебло пряморосле. Листки ліровидно-перисті. Суцвіття – китиця, що складається з 50-60 квіточок світло-жовтого кольору, зібрані у китицеподібне суцвіття. Плід – стручок, в якому 25-30 насінин. Насіння коричневе, маса 1000 шт. – 3,5-4,0 г.

Веgetаційний період при вирощуванні на зелений корм – 235-240, на насіння – 280-290 днів.

Норма висіву – 8-10 кг/га. Врожай зеленої маси – 37-44 т/га, насіння – 2,1-2,4 т/га. Вміст протеїну – 2,6-3,2%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1998 року і рекомендований для Лісостепу України.

Родина МАЛЬВОВИХ (MALVACEAE)

МАЛЬВА МЕЛЮКА

(*Malva meluca Graebn.*)

'КОРМЕЛА'. Середньостиглий сорт. Створений методом багаторічного добору (автор Д.Б.Рахметов). Висота – 150-250 см. Стебло пряморосле. Листки великі від світло- до темно-зеленого кольору. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 9-12 плодиків. Насіння нирковидної форми, темно-коричневого кольору. Маса 1000 насінин – 3,45-3,55 г.

Веgetаційний період при вирощуванні на зелений корм – 40-50, насіння – 90-95 днів. Норма висіву – 5-6 кг/га.

Сорт призначений для вирощування в основних, післяукісних, як в одновидових так і в змішаних посівах з кукурудзою. Урожайність: зеленої маси – 70-80 т/га, насіння – 1,8-2,0 т/га. Вміст протеїну в абсолютно сухій речовині – 22-24%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1998 року і рекомендований для вирощування на зелений корм та силос у зонах Полісся, Лісостепу і Степу України.

МАЛЬВА ПУЛЬХЕЛЛА

(*Malva pulchella Bernh.*)

'СИЛЬВА'. Ранньостиглий сорт. Створений методом багаторічного добору (автор Д.Б.Рахметов). Висота – 150-250 см. Стебло пряморосле. Листки великі з кілевидною основою, що переходить в черешок. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 8-12 плодиків. Насіння нирковидної форми, коричневого кольору. Маса 1000 насінин – 3,42-3,51 г.

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 40-45, насіння – 85-90 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Сорт має широку екологічну пластичність. Є альтернативою ярим хрестоцвітним культурам в післяукісних і післяжнивних проміжних посівах. Призначений для вирощування на зелений корм та силос в основних і змішаних посівах з кукурудзою. Урожайність: зеленої маси – 50-55 т/га, насіння – 2,1-2,3 т/га. З одного га дає 7,5-8,5 т/га кормових одиниць. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1998 року і рекомендований для вирощування у зонах Полісся, Лісостепу і Степу України.

МАЛЬВА ГІБРИДНА – М. КУЧЕРЯВА Х М.МЕЛЮКА

(M. meluca Graebn. x M. crispa L.)

'УНАВА'. Пізньостиглий сорт. Створений методом міжвидової гібридизації і багаторічного добору (автори Д.Б.Рахметов, Ю.А.Утеуш). Висота – 159-227 см. Стебло пряморосле. Листки великі, краї листової пластинки гофровані. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 8-12 плодиків. Насіння нирковидної форми, бурого чи темно-сірого кольору. Маса 1000 насінин – 3,55-3,60 г

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 50-55, на насіння – 95-102 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Високопродуктивний гібрид. Призначений для вирощування на зелений корм та силос. Є найкращим білковим компонентом кукурудзи в змішаних посівах. Урожайність: зеленої маси – 50-55 т/га, насіння – 1,7-1,9 т/га. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1999 року і рекомендований для вирощування у зонах Полісся, Лісостепу і Степу України.

МАЛЬВА ГІБРИДНА – М.МЕЛЮКА Х М.ПУЛЬХЕЛЛА

(M. meluca Graebn. x Malva pulchella Bernh.)

'РЮЗАНА'. Середньостиглий сорт. Створений методом міжвидової гібридизації і багаторічного добору (автор Д.Б.Рахметов). Висота – 145-255 см. Листки великі, з довго-килевидною основою і складчастою листовою пластинкою. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 8-12 плодиків. Насіння нирковидної форми, бурого кольору. Маса 1000 насінин – 3,45-3,55 г.

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 40-50, на насіння – 85-90 днів.

Високопластичний гібрид. Призначений для вирощування на зелений корм та силос. В післяукісних і післяжнивних посівах вирощується як сидерат. Урожайність: зеленої маси – 60-65 т/га, насіння – 1,8-2,0 т/га. Норма висіву – 5-6 кг/га. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2000 року і рекомендований для вирощування у зонах Полісся, Лісостепу і Степу України.

МАЛЬВА ГІБРИДНА – М.КУЧЕРЯВА Х М.ПУЛЬХЕЛЛА

(M. crisa L. x M. pulchella Bernh.)

'НІКА'. Середньостиглий сорт. Створений методом міжвидової гібридизації і багаторічного добору (автори Д.Б.Рахметов, С.О.Рахметова). Висота – 150-250 см. Стебло пряморосле. Листки великі з кілевидною основою, що переходить в черешок. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 8-12 плодиків. Насіння нирковидної форми коричневого кольору. Маса 1000 насінин – 3,45-3,50 г

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 45-55, на насіння – 90-95 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Високопродуктивний гібрид. Призначений для вирощування в основних посівах на корм і силос. Урожайність: зеленої маси – 50-55 т/га, насіння – 1,8-2,0 т/га. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2001 року і рекомендований для вирощування у зонах Полісся, Лісостепу і Степу.

МАЛЬВА КУЧЕРЯВА

(M. crisa L.)

'РАДА'. Пізньостиглий сорт. Створений методом багаторічного добору (автори Д.Б.Рахметов, С.О.Рахметова). Висота – 150-250 см. Стебло пряморосле. Листки великі, світло-зелені, складчасто-хвилясті. Квітки дрібні, актиноморфні. Плід – коробочка з 10-11 плодиків. Насіння нирковидної форми, бурого кольору. Маса 1000 насінин – 3,45-3,55 г.

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 55-60, на насіння – 95-105 днів.

Норма висіву – 5-6 кг/га.

Високобілковий. Призначений для вирощування на корм і силос в одновидових та змішаних посівах з кукурудзою. Урожайність: зеленої маси – 55-60 т/га, насіння – 1,7-1,9 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 3,6-3,7%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2002 року і рекомендований для вирощування у зонах Полісся, Лісостепу і Степу України.

БАГАТОРІЧНІ КУЛЬТУРИ

Родина АЙСТРОВИХ (ASTERACEAE)

ТОПІНАМБУР (Земляна груша)

(*Helianthus tuberosus L.*)

'ФІОЛЕТ КИЇВСЬКИЙ'. Високопродуктивний сорт продовольчого і кормового призначення. Створений в наслідок селекційного добору (автори Ю.А.Утеуш, В.М.Дордаль).

Висота – 285-300 см. Стебло пряморосле. Забарвлення рослин темно-зелене. Листки великі. Бульби фіолетові, маса однієї бульби – 50-51 г. Облистянність – 40-45%. Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 140-150 днів.

Норма висадки бульб – від 700 до 2000 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 60-65 т/га, бульб – 30-40 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,9-3,2%.

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2000 року і рекомендований для вирощування на корм у зонах Полісся та Лісостеп України.

ТОПІНСОНЯШНИК

(*Helianthus tuberosus L. X H. annuus L.*)

'СТАРТ'. Сорт високопродуктивний, використовується на корм і силос. Виведений внаслідок селекційного добору (автори Ю.А.Утеуш, В.М.Дордаль).

Висота – 310-340 см. Стебло пряморосле. Забарвлення рослин темно-зелене. Листки великі. Бульби світло-кремові, маса 1 бульби – 49-53 г. Облистянність – 41-43%.

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 140-150 днів.

Норма висадки бульб – від 600 до 1500 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 85-90 т/га, 40-45 т/га бульб. Вміст протеїну в зеленій масі – 3,5-3,9%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2000 року і рекомендований для вирощування на корм у зонах Лісостеп та Полісся України.

СИЛЬФІЙ ПРОНИЗАНОЛИСТИЙ

(*Silphium perfoliatum L.*)

'КАНАДЧАНКА'. Сорт ранньостиглий, зимостійкий, посухостійкий, здатний рости в прохолодніших районах, ніж кукурудза (автори О.О.Абрамов, Н.О.Стаднічук).

Надземна маса належить до повноцінного білкового, вітамінного корму для

тварин. Використовується на силос і зелений корм. У надземній масі міститься 16,1 – 18,8 % сухої речовини, 19,6 – 23,0 % сирого протеїну. За виходом протеїну з 1 га перевищує кукурудзу і соняшник в 2,0 – 2,5 рази.

Сорт багаторічного використання. Продуктивно використовується більше 15 років. При довготривалому використанні за 2 укоси формує врожай надземної маси 90 – 120 т/га.

Посів позасівозміною восени за 10 – 15 діб до початку стійких морозів, або ранньої весни (необхідна стратифікація насіння в піску 1:1; 1:2 при 0 – 2⁰ С протягом 45 діб). Норма висіву насіння – 10 кг/га.

Занесений до реєстру сортів рослин України у 1996 році як перспективний для вирощування у зонах Степ, Лісостеп та Полісся України.

Родина КАПУСТЯНИХ (BRASSICACEAE)

СВЕРБИГА СХІДНА (*Bunias orientalis* L.)

'ЗОЛОТИНКА'. Середньостиглий сорт. Високопродуктивний, на одному місці зростає до 20 років. Сорт виведено методом багаторічного добору (автори Ю.А.Утеуш, О.О.Перепелиця). Призначений на корм, силос і як медонос.

Висота – 160-200 см. Листки великі, зубчасті, сизо-зелені. Суцвіття – китиця, яка складається з 27-53 дрібних пахучих квіточок жовтого кольору. Плід – круглий стручок, в якому 2-3 насінини. Маса 1000 плодиків – 27-31 г.

Облистянність – 57-61%.

Сходи з'являються через 25-30 днів після сівби. В перший рік життя формує тільки розетку. На другий і наступні роки відбувається регенерація прикореневої розетки листків, і з бруньок відновлення, розташованих на кореневій шийці, розвивається від 4 до 6 генеративних пагонів.

Веgetаційний період при вирощуванні на зелений корм – 65-70, на насіння – 90-100 днів.

Норма висіву – 20-25 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 50-75 т/га, насіння – 1,7-2,0 т/га. Вміст протеїну в зеленій масі – 3,0-3,8%. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1996 року і рекомендований для вирощування у зоні Лісостепу України.

Родина БОБОВИХ (FABACEAE)

КОЗЛЯТНИК СХІДНИЙ

(*Galega orientalis Lam.*)

'КАВКАЗЬКИЙ БРАНЕЦЬ'. Сорт характеризується раннім відростанням, випереджає люцерну і досягає кормової стиглості на 12 – 15 діб раніше від неї. Зимо-, посухостійкий, стійкий до розтріскування і обсипання бобів та вилягання (автори О.О.Абрамов, Н.О.Стаднічук).

За комплексом поживних речовин надземна маса належить до повноцінного високобілкового, вітамінного, з високою перетравністю корму для тварин, як у свіжому вигляді, так і у вигляді сіна (при висушуванні рослин листя не обсипається), сінажу, трав'яного борошна, брикетів, силосу.

Надземна маса сорту містить сухої речовини до 23 % залежно від фази розвитку рослин, сирого протеїну – 24 – 27 %.

Сорт багаторічного використання. В посівах зберігається 10 – 15 років. За 2 укоси формує врожай надземної маси 80 – 85 т/га, насіння – 700– 800 кг/га.

Сорт необхідно вирощувати за технологією, що базується на широкому використанні засобів механізації та хімізації, своєчасному і якісному виконанні всіх технологічних процесів.

Обов'язковими заходами підготовки насіння до сівби є скарифікація, протруювання, обробка молібденовими препаратами та інокуляція.

Оптимальна норма висіву насіння на зелену масу – 20 – 25 кг/га, на насіння – 10 – 15 кг/га. Кращими строками сівби є ранньовесняні або під зиму.

Занесений до реєстру сортів рослин України у 1996 році як перспективний для вирощування у зоні Лісостепу України.

'САЛЮТ'. Сорт характеризується раннім відростанням, добрим пагоноутворенням, випереджає люцерну і досягає кормової стиглості на 10–12діб раніше від неї. Зимо-, посухостійкий, стійкий проти розтріскування і обсипання бобів та вилягання (автори О.О.Абрамов, Н.О.Стаднічук).

За комплексом поживних речовин надземна маса належить до повноцінного високобілкового, вітамінного з високою перетравністю корму для тварин, як у свіжому вигляді, так і у вигляді сіна (при висушуванні рослин листя залишається зеленим і не обсипається), сінажу, трав'яного борошна, брикетів, силосу.

Надземна маса сорту містить сухої речовини до 25%, сирого протеїну – до 25%.

Сорт багаторічного використання. В посівах зберігається 10 – 15 років. За 2 укоси формує врожай надземної маси 80 – 90т/га, насіння – до 800 кг/га.

Сорт необхідно вирощувати за технологією, що базується на широкому використанні засобів механізації та хімізації, своєчасному і якісному виконанні всіх технологічних процесів.

Обов'язковими заходами підготовки насіння до сівби є скарифікація, протруювання, обробка молібденовими препаратами та інокуляція.

Оптимальна норма висіву насіння на зелену масу – 20 – 25 кг/га, на насіння – 10 – 15кг/га. Кращими строками сівби є ранньовесняні або під зиму.

Занесений до реєстру сортів рослин України у 2001 році як перспективний для вирощування у зонах Лісостеп та Полісся України.

ЧИНА ЛІСОВА ГІБРИДНА

(Lathyrus silvestris x L. latifolius)

'ПОПЕЛЮШКА'. Сорт середньостиглий, зимостійкий, посухостійкий, стійкий проти розтріскування та обсіпання бобів (автори Н.А.Стаднічук, О.О.Абрамов).

За комплексом поживних речовин надземна маса належить до повноцінного високобілкового, вітамінного корму для тварин, як у свіжому вигляді, так і у вигляді сіна, сінажу, силосу, трав'яного борошна, брикетів. Надземна маса містить сухої речовини – 18,3 – 20,2 %, сирого протеїну – 27,1 – 28,4 %.

Сорт багаторічного використання. В посівах зберігається до 10 років, дає 1 – 2 укоси щорічно. Врожай надземної маси – 59 – 67 т/га, насіння – 600-700 кг/га.

Добре росте на сірих лісових, дерново-опідзолених ґрунтах. Чутливий до внесення фосфорно-калійних добрив в нормі 60 кг/га д.р. Норма висіву насіння – 20 кг/га (1,5 млн. схожих насінин на 1 га). Посіви широкорядні з міжряддями 60 см. Строки сівби ранньовесняні або під зиму. Спосіб збирання насіння – роздільний.

Занесений до реєстру сортів рослин України у 1998 році як перспективний для вирощування у зонах Лісостеп та Полісся України.

Родина МАЛЬВОВИХ (MALVACEAE)

ЛАВАТЕРА ТЮРИНГСЬКА

(Lavatera thuringiaca L.)

'СТУГНА-1'. Сорт виведено методом багаторічного добору (автори Ю.А.Утеуш, Д.Б.Рахметов). Високобілкова, пластична, зимо- і посухостійка кормова культура, на одному місці зростає до 10 років. Висота – 150-220 см.

Формує кущ з пряморослих стебел. Листки середні, темно-зелені, округлі. Квітки актиноморфні крупні, рожеві, на довгих квітконіжках. Плід – коробочка з 20-23 плодиків. Насіння нирковидної форми, сіро-бурого кольору. Маса 1000 насінин – 3,24 (3,16-3,29 г).

В перший рік вегетації утворює 1-3 генеративних пагонів, зацвітає. З другого і у наступні роки життя весною, одночасно з таненням снігу, відбувається регенерація прикореневої розетки листків і з бруньок відновлення, розташованих на кореневій шийці, розвивається від 5 до 7 генеративних пагонів.

Веgetаційний період (від відростання) при вирощуванні на зелений корм – 65-80, насіння – 110-120 днів.

Урожайність: зеленої маси – 50-53 т/га, насіння – 1,0-1,4 т/га. Вихід протеїну – 1,22-1,69 т/га. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1999 року і рекомендований для вирощування на силос у зонах Полісся, Лісостеп та Степ України.

СІДА БАГАТОРІЧНА

(Sida hermaphrodita Rusby)

'ВІРДЖИНІЯ'. Пізньостиглий сорт. Виведений методом багаторічного добору (автори Д.Б.Рахметов, С.О.Рахметова, О.О.Перепелиця). Високопродуктивний, на одному місці зростає до 20 років. Висота – 180-365 см. Формує кущ з пряморослих стебел. Листки великі, зовні нагадують листки клена, зелені, округлі. Квітки актиноморфні, невеликі, білого кольору, на довгих квітконіжках. Плід – коробочка з 7- плодиків. Насіння неправильно круглої форми, бурого кольору. Маса 1000 насінин – 3,59 (3,50-3,82 г).

Веgetаційний період (від відростання) при вирощуванні на зелений корм – 80-110, насіння – 150-160 днів.

Урожайність: зеленої маси – 60-80 т/га, насіння – 1,5-1,8 т/га. Вихід протеїну – 1,90-2,58 т/га. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2001 року і рекомендований для вирощування на силос у зонах Полісся, Лісостеп та Степ України.

Родина ТОНКОНОГОВИХ (POACEAE)

СОРГО БАГАТОРІЧНЕ КОРМОВЕ (трава Колумба)

(*Sorghum almum Parodi*).

'ПАРАНА'. Сорту зимо- та засухоустійкий, високопродуктивний. Виведено методом багаторічного добору (автори Ю.А.Утеуш, В.Х.Глабець). Призначений на корм, силос.

Висота 255-300 см. Забарвлення рослин темно-зелене. Листки великі, довжиною 60-80 см. Суцвіття – волоть, довжиною 40-45 см, що складається з 53-55 пагонів першого порядку. Насіння видовжене, коричнево-чорне, маса 1000 шт. – 8,5-9,0 г. Облистянність – 37-50%

Вегетаційний період при вирощуванні на зелений корм – 70-80, на насіння – 110-120 днів.

Норма висіву – 20-25 кг/га.

Урожайність: зеленої маси – 65-75 т/га, насіння – 1,5-2,0 т/га насіння. Вміст протеїну в зеленій масі – 2,9-3,2%.

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2000 року і рекомендований для вирощування на силос у зонах Лісостепу та Полісся України.

ЕЛЕВСІНА ДАГУССА

(*Eleusine coracana (L.) Gaertn.*)

'ТРОПІКАНКА'. Сорту середньостиглий, має високу посухостійкість та солестійкість, стійкий проти вилягання (автори Н.О.Стаднічук, О.О.Абрамов). Єдина польова культура, що не пошкоджується шкідниками та хворобами.

Цінна кормова культура, яка добре поїдається всіма видами с.-г.тварин як у свіжому вигляді, так і у вигляді сіна. Листки рослин при повній стиглості насіння зберігаються зеленими. Надземна маса містить сухої речовини 15,5-18,3 %, сирого протеїну – 12,0-12,8 % (в сухій речовині). Формує врожай надземної маси 35,6-49,6 т/га, насіння – 2,9-3,4 т/га.

Сорту маловибагливий до ґрунтів, але чутливий до внесення азотних добрив. Внесення в нормі 60 кг/га д.р. азоту, фосфору і калію під час основного обробітку ґрунту збільшує врожайність на 15-20 %. Норма висіву при вирощуванні на корм – 18-20 кг/га, на насіння – 8-10 кг/га.

Занесений до реєстру сортів рослин України у 2001 році як перспективний для вирощування у зонах Степу та Лісостепу України.

Родина ГРЕЧКОВИХ (POLYGONACEAE)

ЩАВЕЛЬ ГІБРИДНИЙ ОВОЧЕВО-КОРМОВИЙ (ЩАВНАТ)

(*Rumex patientia* L.x *R. tianschanicus* A. Los.)

'РУМЕКС ОК-2'. Сорт виведено методом віддаленої гібридизації материнської форми щавлю шпинатного (*Rumex patientia* L.) з батьківською – щавлем тянь-шанським (*Rumex tianschanicus* A. Los.) і наступним багаторічним добором за якісними показниками, урожайності та продуктивності (автори Ю.А.Утеуш, Д.Б.Рахетов). Багаторічна культура комплексного використання – як кормова, овочева та лікарська рослина. Інтенсивно використовується від 8-10 до 15 років.

Висота рослин – 220-280 см. Листки розетки на довгих жолобчастих черешках, яйцевидно-ланцетні, 45-60 см завдовжки. Діаметр стебел біля основи становить 15-24 мм. Суцвіття - складна китиця, довжиною – 90-130 см і складається з 10-20 пагонів першого порядку. Квітки дрібні, двостатеві, рожеві. Плід – 3-гранний горішок. Маса 1000 плодиків – близько 4,5 г, насіння – 3,02 (від 2,8-3,3 г). Облистянність – 37-45%.

Від весняного відростання до кормової стиглості (фаза бутонізації) вегетує 45-50 днів, до повного досягання насіння – 95-110 днів. Отава формується протягом 33-38 днів. Висота рослин перед збиранням на зелений корм досягає 175-200 см (перший укіс), отави – 120-137 см.

Урожайність зеленої маси за перший укіс становить 76-82 т/га, отави – 23-25 т/га. За вегетаційний період забезпечує 99-106 т/га зеленої маси. Вихід сухої речовини за перший укіс становить 9,7-10,0 т/га, за другий укіс – 2,9-3,3 т/га. Урожайність насіння – 1460-1720 кг/га. Норма висіву – 5-6 кг/га.

Подрібнена надземна біомаса культури добре поїдається усіма видами с.-г. тварин з початку весняного відростання, в періоди стеблуння, бутонізація, до початку цвітіння. Як овочева культура РУМЕКС ОК-2 використовується в свіжому та переробленому вигляді. Цінний хімічний склад, високі харчові якості та вміст біологічно активних речовин дозволяють використовувати його в харчуванні. Він має також важливе лікувально-профілактичне значення, підвищує адаптаційні здатності організму, знижує негативну дію важких металів та радіонуклідів.

В Реєстр сортів рослин України сорт РУМЕКС ОК-2 занесений в 2001 р. та рекомендований для всіх агрокліматичних зон України.